

2. ZDRAVSTVENO STANJE PREBIVALSTVA

2.3 FETALNE SMRTI

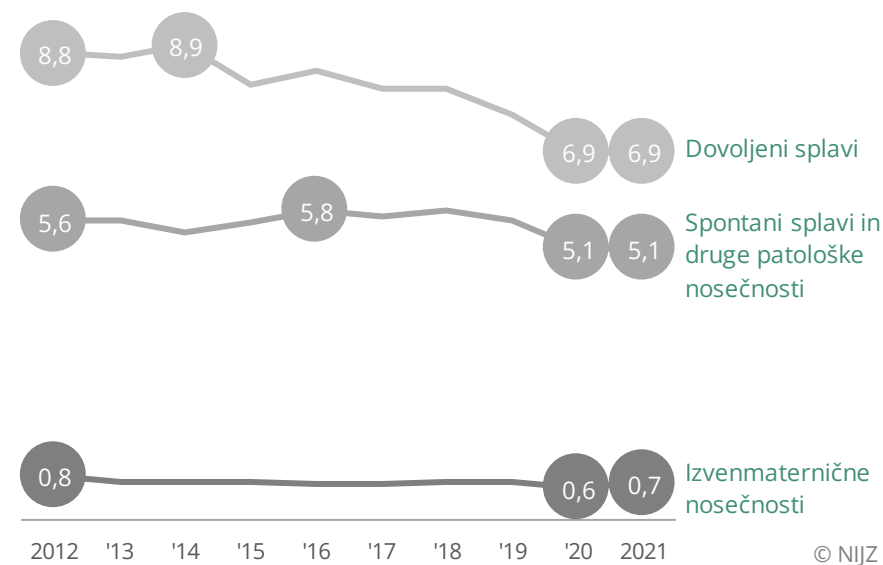
V poglavju fetalne smrti prikazujemo izide tistih nosečnosti, ki se ne končajo z rojstvom otroka. Podatke o fetalnih smrtih zbiramo v Informacijskem sistemu fetalnih smrti, ki beleži smrti zarodkov in plodov, ki so ob teh dogodkih lažji od 500 gramov in mlajši od 22 gestacijskih tednov. Sem sodijo izvenmaternične nosečnosti, spontani splavi in druge patološke nosečnosti ter umetno izzване prekinitve nosečnosti (dovoljeni splavi).

V letu 2021 je bilo v Sloveniji zabeleženih 5.365 fetalnih smrti oziroma 12,6 primerov fetalnih smrti na 1.000 žensk v rodni dobi. Med njimi je bilo 5 % izvenmaterničnih nosečnosti, 40 % spontanih splavov in drugih patoloških oblik nosečnosti ter 55 % dovoljenih splavov.

Število izvenmaterničnih nosečnosti ter število spontanih splavov in drugih patoloških oblik nosečnosti na 1.000 žensk v rodni dobi je bilo v zadnjem desetletju relativno stabilno, z izjemo let 2020 in 2021, ko je pri stopnji spontanih splavov in drugih patoloških oblik nosečnosti zabeležen nekoliko večji upad. Stopnja dovoljene splavnosti je v obdobju 2012 do 2021 upadla z 8,8/1.000 leta 2012 na 6,9/1.000 leta 2021. Največ fetalnih smrti, glede na 1.000 žensk starostne skupine, je bilo leta 2021 zabeleženih pri ženskah, starih 30 do 34 let, sledili sta starostni skupini 25–29 let ter 35–39.

Regijske razlike v dovoljeni splavnosti so v Sloveniji velike, najvišja stopnja dovoljene splavnosti je bila leta 2021 v Posavski regiji, največ dovoljenih splavov na 1.000 živorojenih otrok pa v Pomurski regiji. Najnižja stopnja dovoljene splavnosti je bila zabeležena v Goriški regiji, kjer je bilo tudi najugodnejše razmerje med številom dovoljenih splavov in številom živorojenih otrok. Razmerje med številom dovoljenih splavov in številom živorojenih otrok je zadnja leta v Sloveniji ugodnejše od povprečja v EU.

2.3 Slika 1: **Fetalne smrti¹⁾ glede na vrsto, Slovenija, 2012 – 2021**
na 1.000 žensk 15–49 let

¹⁾ Po zaključku obdelave podatkov o fetalnih smrtih za leto 2015 je bilo ugotovljeno, da dva izvajalca nista poročali primerov medikamentoznih prekinitvev nosečnosti. Posledično ocenjujemo, da so podatki o dovoljenih splavih v letu 2015 podcenjeni za okoli 2 %, predvsem v Pomurski in Primorsko-notranjski regiji.

Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

2.3 Tabela 1: *Fetalne smrti¹⁾ glede na vrsto, Slovenija, 2012 – 2021*

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Število										
Dovoljeni splavi	4.106	4.011	4.060	3.682	3.736	3.529	3.474	3.275	2.945	2.926
Spontani splavi in druge patološke nosečnosti	2.625	2.573	2.484	2.515	2.572	2.486	2.484	2.409	2.180	2.162
Izvenmaternične nosečnosti	395	342	330	321	290	288	319	288	256	277
SKUPAJ	7.126	6.926	6.874	6.518	6.598	6.303	6.277	5.972	5.381	5.365
Na 1.000 žensk 15-49 let										
Dovoljeni splavi	8,8	8,7	8,9	8,2	8,4	8,1	8,1	7,6	6,9	6,9
Spontani splavi in druge patološke nosečnosti	5,6	5,6	5,4	5,6	5,8	5,7	5,8	5,6	5,1	5,1
Izvenmaternične nosečnosti	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,7
Število dovoljenih splavov na 1.000 živorojenih	189,3	193,1	195,5	182,4	186,9	177,8	180,5	171,9	159,1	156,2

¹⁾ Po zaključku obdelave podatkov o fetalnih smrtih za leto 2015 je bilo ugotovljeno, da dva izvajalca nista poročali primerov medikamentoznih prekinitev nosečnosti. Posledično ocenjujemo, da so podatki o dovoljenih splavih v letu 2015 podcenjeni za okoli 2 %, predvsem v Pomurski in Primorsko-notranjski regiji.

Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

Razmerje med številom dovoljenih splavov in številom živorojenih otrok je v obdobju 2012–2021 upadlo za 17 %.

2.3 Tabela 2: *Fetalne smrti glede na vrsto, po starostnih skupinah žensk, Slovenija, 2021*

	Dovoljeni splavi	Spontani splavi in druge patološke nosečnosti	Izvenmaternične nosečnosti	SKUPAJ
Število				
<=19 let	165	24	3	192
20-24	441	187	19	647
25-29	520	503	64	1.087
30-34	701	623	107	1.431
35-39	747	521	67	1.335
40-44	336	279	16	631
45+	16	25	1	42
SKUPAJ	2.926	2.162	277	5.365
Na 1.000 žensk starostne skupine				
<=19 let ¹⁾	3,6	0,5	0,1	
20-24	9,2	3,9	0,4	
25-29	10,1	9,7	1,2	
30-34	11,3	10,1	1,7	
35-39	10,8	7,5	1,0	
40-44	4,4	3,7	0,2	
45+ ²⁾	0,2	0,3	0,0	
SKUPAJ	6,9	5,1	0,7	

¹⁾ Izračuni narejeni na starostno skupino 15–19 let.

²⁾ Izračuni narejeni na starostno skupino 45–49 let.

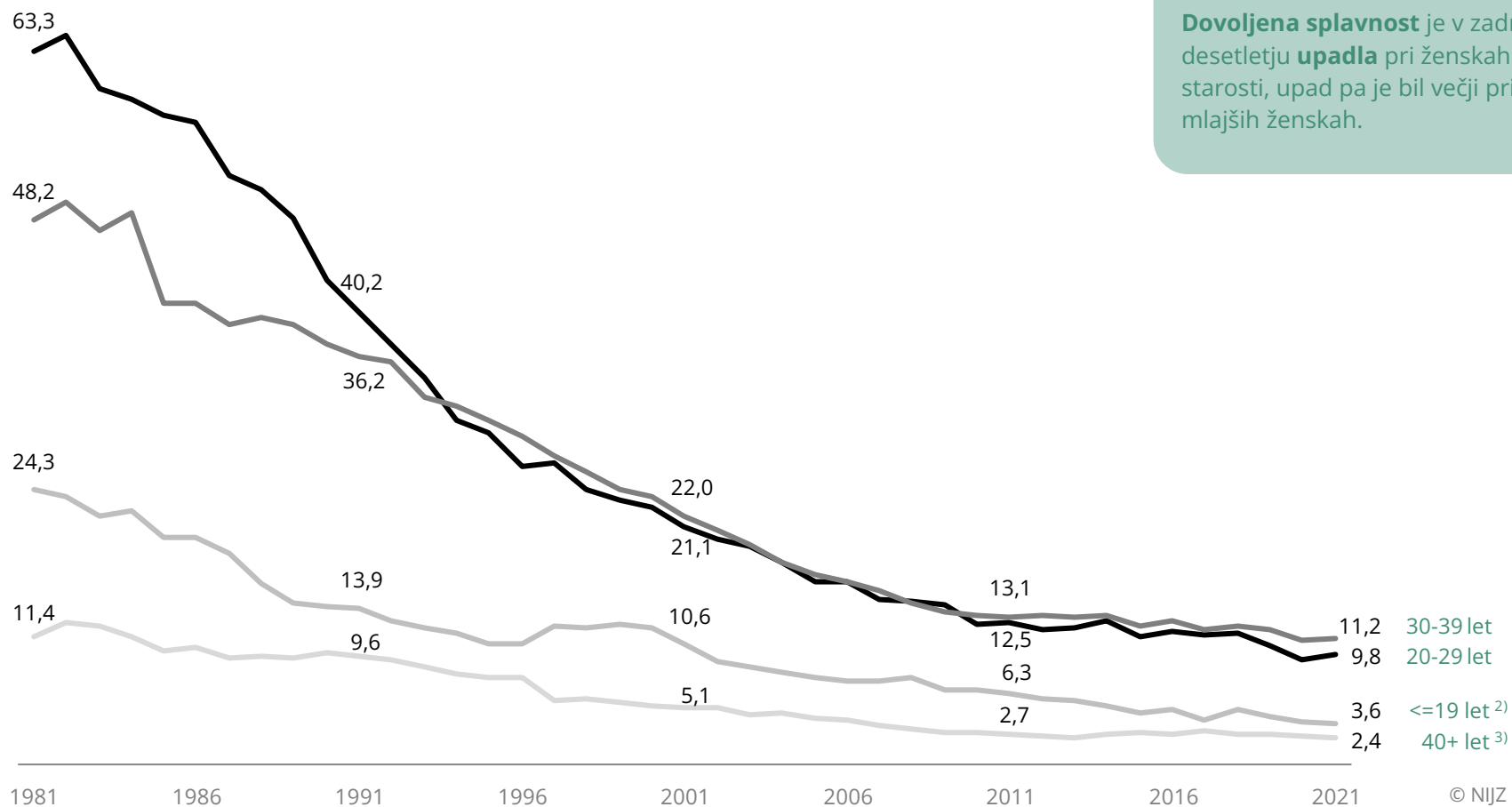
Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

Tri izmed štirih fetalnih smrti so bile zabeležene pri ženskah, starih med 25 in 39 let.

2.3 Slika 2: *Starostno specifična stopnja dovoljene splavnosti¹⁾, Slovenija, 1981 – 2021*

na 1.000 žensk starostne skupine

Dovoljena splavnost je v zadnjem desetletju **upadla** pri ženskah vseh starosti, upad pa je bil večji pri mlajših ženskah.

¹⁾ Po zaključku obdelave podatkov o fetalnih smrtih za leto 2015 je bilo ugotovljeno, da dva izvajalca nista poročali primerov medikamentoznih prekinitev nosečnosti. Posledično ocenjujemo, da so podatki o dovoljenih splavih v letu 2015 podcenjeni za okoli 2 %, predvsem v Pomurski in Primorsko-notranjski regiji.

²⁾ Izračuni narejeni na starostno skupino 15–19 let.

³⁾ Izračuni narejeni na starostno skupino 40–49 let.

Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

2.3 Tabela 3: *Dovoljeni splavi po tednu nosečnosti, Slovenija, 2021*

Tedni nosečnosti	Število	%
<=10 tednov	2.613	89,3
11-12	77	2,6
13-16	116	4,0
17-28	65	2,2
Neznano	55	1,9
SKUPAJ	2.926	100,0

Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

2.3 Tabela 4: *Fetalne smrti glede na vrsto, po številu porodov v anamnezi, Slovenija, 2021*

Število porodov	Dovoljeni splavi	Spontani splavi in druge patološke nosečnosti	Izvenmaternične nosečnosti
0	930	951	149
1	647	821	94
2	953	270	30
3	282	85	3
4 in več	105	34	1
Neznano	9	1	0
SKUPAJ	2.926	2.162	277

Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

2.3 Tabela 5: *Povratnice z dovoljenim splavom, po starostnih skupinah žensk, Slovenija, 2021*

	Število	% povratnic na vse ženske z dovoljenimi splavi
<=19 let	15	9,1
20-24	58	13,2
25-29	85	16,3
30-34	115	16,4
35-39	131	17,5
40-44	54	16,1
45+	6	37,5
SKUPAJ	464	15,9

Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

REGIONALNE PRIMERJAVE

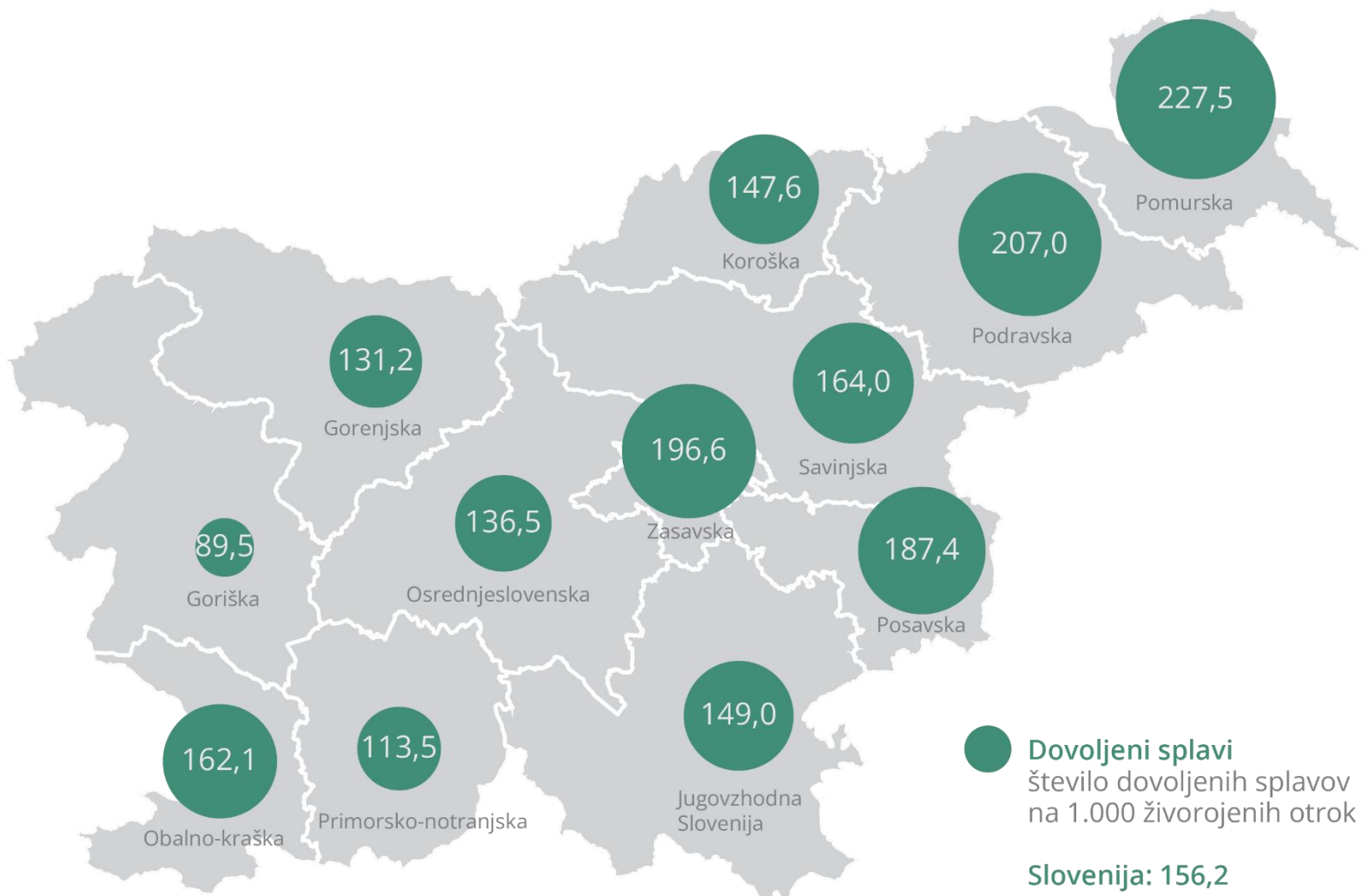
2.3 Tabela 6: **Fetalne smrti glede na vrsto**, po statističnih regijah bivališča žensk, Slovenija, 2021

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Število													
Dovoljeni splavi	192	551	98	375	93	131	232	708	252	57	94	143	2.926
Spontani splavi in druge patološke nosečnosti	91	326	92	310	57	94	138	556	205	68	111	114	2.162
Izvenmaternične nosečnosti	13	55	12	38	10	14	19	71	21	3	13	8	277
Število dovoljenih splavov na 1.000 živorojenih	227,5	207,0	147,6	164,0	196,6	187,4	149,0	136,5	131,2	113,5	89,5	162,1	156,2

Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

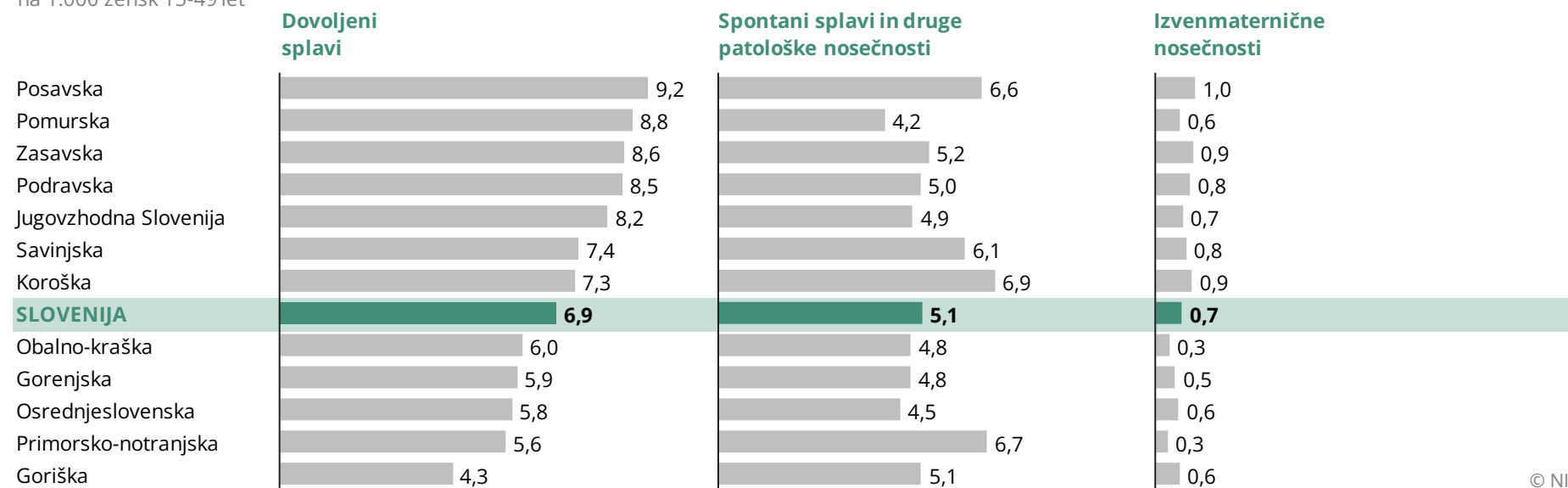
2.3 Slika 3: **Dovoljeni splavi na 1.000 živorojenih**, po statističnih regijah bivališča žensk, Slovenija, 2021

Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

2.3 Slika 4: **Fetalne smrti glede na vrsto**, po statističnih regijah bivališča žensk, Slovenija, 2021

na 1.000 žensk 15-49 let

© NIJZ

Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

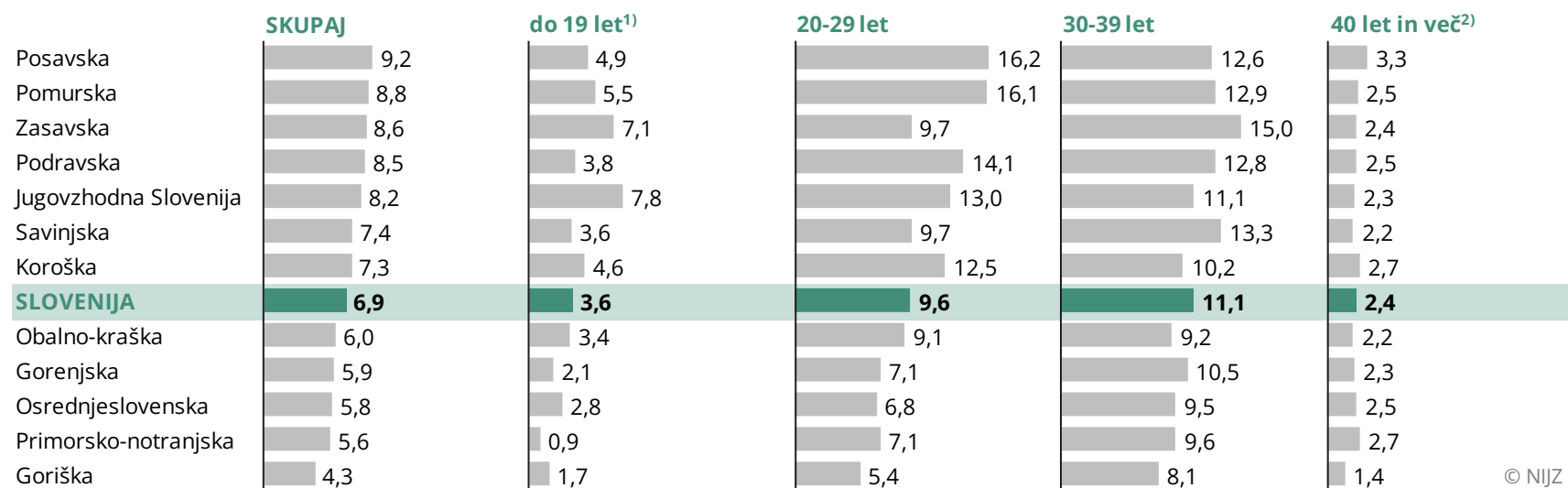
2.3 Tabela 7: **Dovoljeni splavi** po starostnih skupinah žensk in statističnih regijah njihovega bivališča, Slovenija, 2021

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
<=19 let	13	26	7	20	8	8	25	35	10	1	4	8	165
20-24	24	85	24	50	16	22	46	111	35	6	8	14	441
25-29	49	130	12	53	7	27	37	112	34	9	16	34	520
30-34	38	109	22	122	30	27	57	165	60	17	23	31	701
35-39	47	145	20	90	23	30	45	186	79	14	31	37	747
40-44	21	54	12	40	8	16	21	93	30	10	12	19	336
45+	-	2	1	-	1	1	1	6	4	-	-	-	16
SKUPAJ	192	551	98	375	93	131	232	708	252	57	94	143	2.926

Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

2.3 Slika 5: **Dovoljeni splavi** po starostnih skupinah žensk in statističnih regijah njihovega bivališča, Slovenija, 2021

na 1.000 žensk starostne skupine

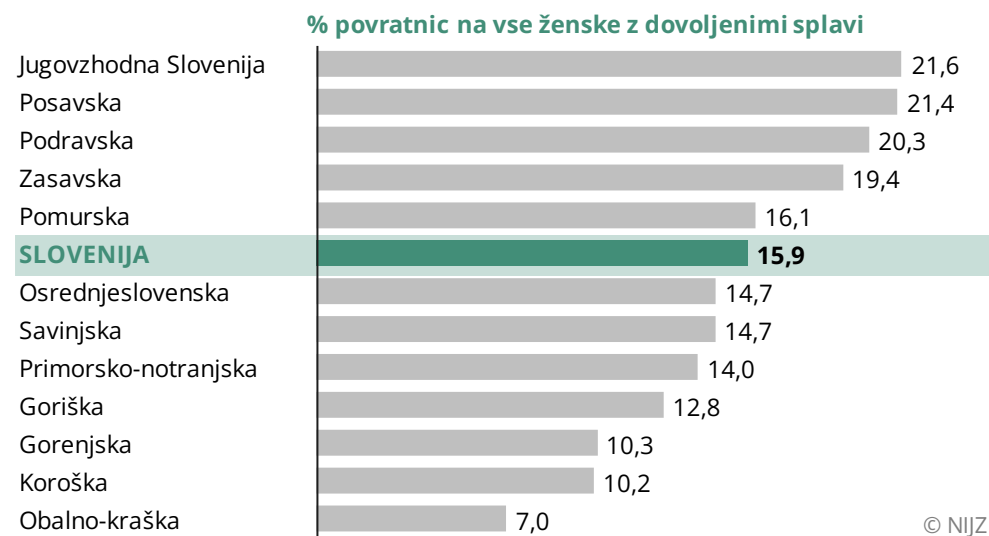
© NIJZ

¹⁾ Izračuni narejeni na starostno skupino 15–19 let.²⁾ Izračuni narejeni na starostno skupino 40–49 let.

Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

2.3 Slika 6: Povratnice z dovoljenim splavom po statističnih regijah bivališča žensk, Slovenija, 2021

Viri: Informacijski sistem spremljanja fetalnih smrti, Prijava fetalne smrti splava (Obr. 8,171)

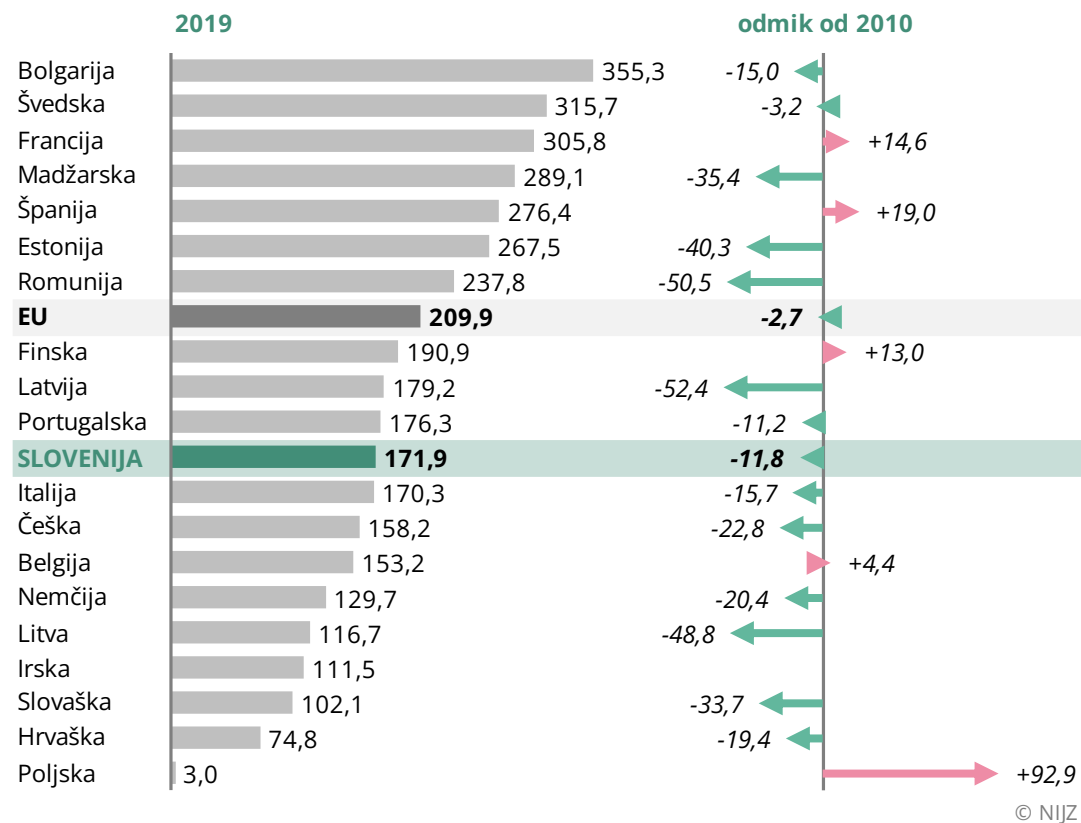

MEDNARODNE PRIMERJAVE

2.3 Slika 7: Število dovoljenih splavov in odmik od leta 2010, Slovenija in nekatere države EU, 2019

na 1.000 živorojenih

%

V zadnjih letih je **razmerje** med številom dovoljenih splavov in številom živorojenih otrok v **Sloveniji ugodnejše od povprečja** v državah članicah EU.

Viri: WHO, https://dw.euro.who.int/api/v3/export?code=HFA_586, 22. 11. 2022

DEFINICIJE

OKRAJŠAVA	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANG IZRAZ
	Fetalne smrti	<p>Definicija fetalne smrti vključuje vse smrti zarodkov in plodov, ki so ob navedenih dogodkih lažji od 500 gramov in mlajši od 22 gestacijskih tednov:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. patološke nosečnosti, 2. zunajmaternične nosečnosti, 3. spontane prekinitve nosečnosti, 4. umetno izzvine prekinitve nosečnosti, in sicer: <ul style="list-style-type: none"> • dovoljeni splavi do 10. tedna nosečnosti (na zahtevo ženske), • vse umetno izzvine prekinitve nosečnosti po 10. tednu nosečnosti z dovoljenjem komisij za umetne prekinitve nosečnosti in sterilizacije, • primeri feticidov iz medicinskih razlogov (prenatalno ugotovljene z življenjem nezdržljive nepravilnosti ploda ali ogroženo zdravje in življenje nosečnice), ki so dodatno ustrezno kodirani s kodo MKB-10-AM. 		Foetal deaths
	Dovoljeni splavi	Dovoljeni splavi so vse umetne prekinitve nosečnosti do 10. tedna nosečnosti (na zahtevo ženske) oziroma kasneje z dovoljenjem komisije za umetno prekinitve nosečnosti, pa tudi vse umetne prekinitve nosečnosti plodov (lažjih od 500 gramov) zaradi prenatalno ugotovljenih težjih nepravilnosti ploda ali zaradi ogroženosti zdravja in življenja nosečnice.		Legal abortions
	Dovoljena splavnost	Dovoljena splavnost na 1.000 žensk rodne dobe je razmerje med številom dovoljenih splavov in številom žensk v rodni dobi (15–49 let) sredi istega leta, pomnoženo s 1.000.		Legal abortion rate
	Starostno specifična stopnja dovoljene splavnosti	Starostno specifična stopnja dovoljene splavnosti je razmerje med številom dovoljenih splavov žensk v določeni starostni skupini in številom žensk iste starostne skupine sredi istega leta, pomnoženo s 1.000.		Age-specific legal abortion rate
	Dovoljeni splavi na 1.000 živorojenih otrok	Dovoljeni splavi na 1.000 živorojenih otrok je razmerje med številom dovoljenih splavov v koledarskem letu in številom živorojenih otrok v istem letu, pomnoženo s 1.000.		Legal abortions per 1.000 live births

OKRAJŠAVA	NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA POJASNILA	ANG IZRAZ
	Spontana splavnost	Spontana splavnost je razmerje med številom spontanih splavov in številom žensk, starih 15 do 49 let, sredi istega leta, pomnoženo s 1.000.		Spontaneous abortion rate
	Zunajmaternična splavnost	Zunajmaternična splavnost je razmerje med številom zunajmaterničnih nosečnosti in številom žensk, starih 15 do 49 let, sredi istega leta, pomnoženo s 1.000.		Extra-uterine pregnancy rate
	Povratnice	Ženske, pri katerih se je zadnja (predhodna) nosečnost končala z dovoljenim splavom.		Women with consecutive abortion

SEZNAM SLIK

2.3 Slika 1: Fetalne smrti¹⁾ glede na vrsto , Slovenija, 2012 – 2021	2
2.3 Slika 2: Starostno specifična stopnja dovoljene splavnosti¹⁾ , Slovenija, 1981 – 2021	5
2.3 Slika 3: Dovoljeni splavi na 1.000 živorojenih , po statističnih regijah bivališča žensk, Slovenija, 2021	8
2.3 Slika 4: Fetalne smrti glede na vrsto , po statističnih regijah bivališča žensk, Slovenija, 2021	9
2.3 Slika 5: Dovoljeni splavi po starostnih skupinah žensk in statističnih regijah njihovega bivališča, Slovenija, 2021	11
2.3 Slika 6: Povratnice z dovoljenim splavom po statističnih regijah bivališča žensk, Slovenija, 2021	12
2.3 Slika 7: Število dovoljenih splavov in odmik od leta 2010 , Slovenija in nekatere države EU, 2019.....	13

SEZNAM TABEL

2.3 Tabela 1: Fetalne smrti¹⁾ glede na vrsto , Slovenija, 2012 – 2021	3
2.3 Tabela 2: Fetalne smrti glede na vrsto , po starostnih skupinah žensk, Slovenija, 2021	4
2.3 Tabela 3: Dovoljeni splavi po tednu nosečnosti, Slovenija, 2021	6
2.3 Tabela 4: Fetalne smrti glede na vrsto , po številu porodov v anamnezi, Slovenija, 2021	6
2.3 Tabela 5: Povratnice z dovoljenim splavom , po starostnih skupinah žensk, Slovenija, 2021	6
2.3 Tabela 6: Fetalne smrti glede na vrsto , po statističnih regijah bivališča žensk, Slovenija, 2021	7
2.3 Tabela 7: Dovoljeni splavi po starostnih skupinah žensk in statističnih regijah njihovega bivališča, Slovenija, 2021	10